

BEWAARPLAATS <i>Godshuizen</i>	ARCHIEF/COLLECTIE <i>Zegelkast</i>	INV./CAT.NR. <i>los ex.</i>	FOTONEGATIEF PLAATS EN NR. <i>RANB j-w2-23</i>	AFGIETSEL PLAATS EN NR. Eigendom Stichting BRABANTS HEEM	NR.
-----------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------	--	---	-----

DATUM: *2. j.*

ZEGEL VAN
schepenen van Veghel

FUNCTIE

RANDSCHRIFT

ZEGELCLAUSULE

VOORSTELLING

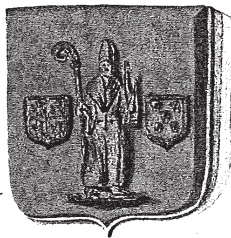
MATERIAAL <i>w</i>	KLEUR	VORM <i>r</i>	MAAT	STAAT <i>g</i>	BEVESTIGING <i>-</i>	CONTRAZEGEL <i>-</i>
-----------------------	-------	------------------	------	-------------------	-------------------------	-------------------------

VAN VEGE DEN KONING.

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan denzelfven verleend, bij besluit van den 20ten Februarij 1816, bevestigt bij dezen de Gemeente van Veghel:

ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

Sijnde van Lazuur, beladen en houdende in zijn linkerhand wederzyde een Schild van Lazuur, goud en het tweede beladen met

met een Bisschop, gemijter, getaafte een Kertje alles van goud, ter het eerste beladen met vier leeuwen, van Vyf Kroesen mede van goud.

Gedaan in 'S GRAVENHAGE den 16ten July 1817.

Mik. J. Schorp
1817

TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGEN RAAD,

de Waer van den Secretaris.

VAN WEGE DEN KONING.

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan denzelven verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816, bevestigt bij dezen de Gemeente van Veghel.

ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

Lijnde van Lariür, beladen en houdende in zijn linkerhand wederzyde een Schild van Lariür, goud en het tweede beladen met

met een Bisschop, gemijter, gestaaf een Kerk alles van goud, ter het eerste beladen met vier Leeuwen, van Vijf Kroesen mede van goud. —

Gedaan in 'S GRAVENHAGE den 16ten July 1817.

Max J. Hoop
Secretaris

TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGEN RAAD;

de Wacker van den Secretaris.

Zem

V A N W E G E D E N K O N I N G .

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan
denzelven verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816, bevestigt bij
dezen de Gemeente van Veghel.

ingevolgt het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:
zijnde van Lazúr beladen met een Bisschop, gemijterd, gestaafd
en houdende in zijn linkerhand een kerk alles van góúð, ter
wederzijge een Schild van Lazúr, het eerste beladen met vier Leeúwen van
goud en het tweede beladen met Vijf Kroesen mede van góúð. -

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 16e Julij 1817.

Max. L. d'Quoy van Mijldrecht

TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGHEN RAAD,

de Wacker van Zon Secretaris.

afdruis
Drukt Wapen der Gemeente
tegen

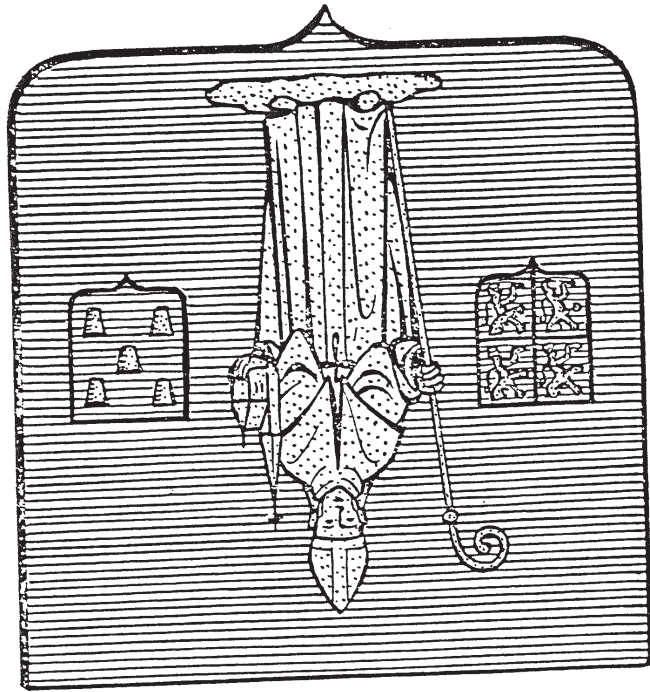
te behetere of den 16 July 1817
worden
afgegraven naar wustel
is
geconformeerd;

lynde van de xivijf beliden met
en de xivijfde gemeynt, gedaen en
houdende in xijm inderhand e en
kerke alles van goet, en verduyde
en de xivijfde van de xivijfde het eerste be in
den met de xivijfde van den goet
en het tweede beliden met de xivijfde
te worden meer van goet.
geentkeere van den xivijfden 1815.
Drukt Wapen der Gemeente
tegen

afdruis

Wapen van de gemeente Veghel

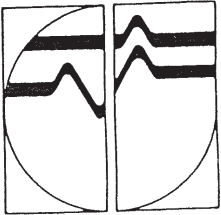

VECHEL

12

Streekarchivariaat Langs 'Aa en Dommel'

Aan het secretariaat van de Noordrabantse
commissie voor wapen- en vlaggenkunde,
de heer J.Th.M. Melssen,
Purmerstraat 14
5628 HE Bindhoven

UW KENMERK
ONDERWERP

UW BRIEF VAN
ONS KENMERK

BULAGE(N) diverse
VEGHEL 10 februari 1989.

Geachte commissie/beste Johan.

De beantwoording van uw brief van 3 juni 1988 heeft enige tijd vertraging onderhouden, omdat de voorbereidingen van de Wgr alhier tot dusver beslag hebben gelegd op de "algemene tijd".

Wat betreft wapen en vlag van Vught, zend ik hierbij het uitgebreid rapport met bijlagen van mevvr. Hanneke Das-Horsmeijer. Haar bezwaren tegen kleurenwijziging gelden m.i. ook voor wijziging van vorm en indeling; het gemeentewapen is immers in en op diverse objecten binnen Vught afgebeeld.

Om die reden hoeft voor mij niet per se de wijziging te worden doorgevoerd, maar dat geldt in feite voor de hele operatie, zoals uw commissie die voorstelt. Den literaire verantwoording hoe het had moeten zijn lijkt mij ook acceptabel. Uiteindelijk zijn de wapens bijna 2 eeuwen van kracht geweest en dat op zich is al een historisch gegeven, dat nog lange tijd zal heugen. Als evenwel alle gemeenten het advies van uw commissie volgen zou Vught dat ook moeten doen inclusief de voorgestelde kleuren, omdat die dan kenmerkend zijn voor de regio. Ik bewonder uw streven, maar twijfel evenzeer aan de praktische uitvoering.

Wat betreft het voorgestelde wapen van Veghel vraag ik mij af, waarom de kerk is vervangen door een boek. De (Veghelse) kerk maakt deel uit van de oude schepenzegels vanaf de 14e eeuw en dient om die reden te worden behandeld. De verandering van de in 1817 uitgevonden bekers door het geblokte andreasakruis is terecht, m.d.v. dat de blokken om en om in rood en zilver moeten worden uitgevoerd overeenkomstig het oude wapen van Erp. De heren van Erp waren van 1566-1648 tevens heer van Veghel; zie ook bijgaande copie uit het boek van A.R.M. Neuwse.

Met het voorgestelde wapen van Sint-Oedenrode kan ik mij verenigen, omdat de afgebeelde burcht nadrukkelijk herinnert aan die van het oude vrijheidszegel (zie copie uit Mommers). Het daaronder aangegeven water (de Dommel) had daarvan ook deel mogen uitmaken. De uitvoering van de vlag is eveneens meer verantwoord vanwege de afgebeelde burcht. Of die burcht nu aan broekzijde of midden op het andreasakruis wordt afgebeeld, maakt m.i. weinig uit. Beide uitvoeringen zouden naast elkaar moeten worden beoordeeld.

VEGHEL
Brabant-Limbure, hartschild Erp

GEMEENTE VEGHEL

De raad der gemeente Veghel;

overwegende, dat bij besluit van de raad van 23 december 1969 een ontwerp voor een gemeentevlag is vastgesteld;

dat het wenselijk is bij het vaststellen van een nieuw gemeentewapen de vlag van de gemeente hiermede zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 oktober 1969;

gezien de adviezen van de Hoge Raad van Adel en van de Heemkundekringen Vegchete en Erthepe;

gelet op artikel 148 van de Gemeentewet;

b e s l u t :

1. in te trekken het besluit van 23 december 1969 tot vaststelling van een gemeentevlag;
2. een nieuwe gemeentevlag vast te stellen, welke als volgt kan worden omschreven:
"rood met een rechthoekig schuin kruis, geblokt van zwart en wit, waarvan de hoogte der armen een vijfde deel van de hoogte van de vlag bedraagt en waarvan het snijpunt der armen op een derde van de lengte van de vlag ligt".

Aldus besloten in zijn openbare
vergadering van 27 oktober 1969.

De raad voornoemd.

De secretaris,
De voorzitter,

telaine de Tournaï, 1289 (n. sc.); donne un acte avec les doyen etc. de N.-D., à Tournaï, 1292 : même écu que Gilles (1305). L. : * S Jehan seigneur (lire chevalier (Ibid.) voir **Haverskerque**).

Rembodegem, Gerardus de Erenbaldinghen sc., avec les échevins de ce lieu, un acte de vente, 1382 : un lion et une coltre broch. (Anove).

— Banel van Erenbodegheem, jadis prisonnier à Basweiler, sous la bannière de Gilles Rike : l. l. : 112 mont., 1374 : trois pals; au chef coupé; au 1er et 2e étoiles à cinq rais; au 2e, pain. L. : * S Danzits de Erenbodegheem (B.).

Le seigneur et viconte de Hanoorvorenem : d'argent, à deux fesses d'azur, à deux coltres recoupees, en forme de sautoir de gueule, sur le tout, et crige : Herboegeghem! Herboegeghem!

Eren, voir **Ehren**.

Erenbont (Guillaume), h. du comte de Flandre, à Elouse, 1464 : deux glaives, accolés, les pointes en bas, S. s. : un aigle (griffon?) (C. C. B., Acquis de Lille, l. 82, 83).

ERKE (Jean van) tient, du château de Termonde, un fief à Hamme; sc. comme tuteur de Marguerite Laurent (fille de Banel), feudataire Illec, 1514 (n. st.) : une étoile (Fiefs, Nos 3801-2).

ERKELBY (*Chir d'*) (Arcolay?), feudataire du comte de Namur, 1397 : une bande, cotoyée de deux coltres, et un lambel broch., le 1er pendant chargé d'une étoile à cinq rais (*Nam.*, No 1267).

ERKESWICK (Jean), juge de la ville de *Dursten* (Dorsten), décl. que sa fille, Claire, tient, par succession de Mathilde Erkeswick, mere dudit Jean, un fief de Werden, 1364 : un cor de chasse contourné. L. : *S Johan Erkeswick* (Duss., *Werdend.*, No 108).

ERMEGEM, Anthonius van Erembeghem, echevin de Louvain, 1341, 5 : trois pals; au chef chargé d'un sautoir engrelé. L. : *S Amho va Ermege scabi lou* (S.-G.).

ERNAULT (Paul), licencié-es-médecine, bailli *portalf* de la cour féodale d'Enghein, 1662 : une chèvre saillante, posée sur une terrasse (?) (le bas est assez fruste). C. : une chèvre iss. (M. Mathieu).

Erp (Gauthier van), chev., sc. un acte de Renier Muestrœe van Erp (ci-dessous), 1347 : une coltre ondul. L. : *S Erpe miltis* (Duss., *Jul.-Berg*, No 499).

— (Renier Muestrœe van) hôte à sire Jean de Montflore, de Fauquemont et de Berg-op-Zoom, 10 journaux de terre *in den acker van Erp* (près d'Buskriethen), 1347 : un lion cour. L. : * S Hérnard de Erpe (Ibid.).

Erp, *Cherflic van Erpe* (Brabant), jadis prisonnier à Basweiler, sous sire Brien van Cranhem; l. l. : 309 mont., 1374, 9 : un sautoir composé, chargé en cœur d'une étoile. L. : * S *Cherleec va Erp* (B.).

— *Vouter Loenifs* (sans nom de famille), mari de Marguerite van Heluce, héritière de son mari antérieur, Herman van den Bossche, qui fut jadis fait prisonnier à Basweiler, dans la maison du duc de Brabant; l. l. : 1020 mont., 1379 : un sautoir composé, accompagné en chef d'un huchet. L. : * S *Wolert de Erp* (B.).

— (Jean van), echevin de Bois-le-Duc, 1377 : un sautoir composé et un lambel broch. (Helmond).

— **Leonus de Erpe**, echevin de Bois-le-Duc, 1386 : un sautoir composé; écuss. en cœur à trois huchets (Helmond).

— Jean van Erpe, fils de Luc, sc., de la part de l'abbé de Saint-Trond, un arbitrage entre celui-ci et Jean van Rossem, 1397 : même écu que Jean, 1377 (S.-T., c. 18).

— **Theodericus de Erpe**, *investitus parochialis ecclesie de Nederdornael*, 1420 : un sautoir composé. L. : *S Theoderici de Erpe pbrt* (S.-G.).

— (Godart van), *baslaert wilen Aerts soen van Middagael*, jure de ne jamais rien entreprendre contre le damoiseau Jean van Schoonoorsl, burgrave de Montflore, sgr. de Cranendonck et de Diepenbeek, ni contre ses terres, ni ses sujets, et promet d'obtenir de son cousin Baudouin van *Bghenderen* la cessation de ses hostilités contre ledit damoiseau et les habitants de Woesnel et d'Eindhoven, 20 décbr. 1423 : un sautoir composé. L. : *S Gokert van Erpe Aerts soen* (S.-G.).

— (Luc van), fils de *Cherflic*, 1423 : même écu. Cq. cour. C. : une tête et col de lion (dragon?).

— (Henri van), fils de Roger, 1423 : même écu, brisé en chef d'un fer de moulin. L. : ric van Erp. — *Godart, Aert et Loenifs, gebrueders, Jans kinder van Middagael*, 1423, scellent tous d'un sautoir composé, blason qu'ils présentent en chef ainsi : *Godart* : d'une coquille. L. : vert *lans son van Erpe*; *Aert* : d'une merlette; L. : v. — *Middagael*; *Loenifs* : d'une mouchature d'hermine. L. : *S Lonis van Erp lans soen*. Ces cinq personages : Luc et Henri van Erp, *Godart, Aert et Loenifs van Middagael*, ou van Erp, appoient leurs sceaux à l'acte, ci-dessus analysé, de *Godart* van Erp, qui les appelle *mijn neven*.

— **Johannes de Erpe**, fils de **Leonus**, sc. avec Ivan de Cortenbach, commandeur du bailliage d'Altenhiesem, 1428 : un sautoir composé, accompagné en chef d'une fleur de lis, p. c. Cq. cour. C. : une tête et col de dragon. L. : *S Jan van Erpe Loenis soen* (B.).

— 452 —
dRF

zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren
en twee parels".
Mr. O. SCHUTTE

Het wapen van de nieuwe gemeente Bernheze

Per 1 januari 1994 werden de voormalige gemeenten Heesch, Heeswijk-Dinther en Nistelrode samengevoegd tot de nieuwe gemeente Heesch. Bij raadsbesluit van 27 januari 1994 werd bepaald dat de nieuw gevormde gemeente Heesch met ingang van 28 januari 1995 Bernheze zou gaan heten.
In het voorjaar van 1994 werd door de gemeente een Adviescommissie wapen en vlag gemeente Bernheze' gevormd, bestaande uit de vertegenwoordigers van de drie heemkundekringen, de secretaris van de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde [voortaan: NCWV] en de streekarchivaris van Brabant-Noord, die tevens voorzitter was.
Deze commissie kwam in haar eindrapport van augustus 1994 met twee voorstellen: een nieuw wapen en nieuwe vlag bij de nieuwe naam Bernheze en een nieuw wapen samengesteld uit elementen, genomen uit de wapens van de voormalige gemeenten, van welk wapen ook de bijbehorende nieuwe vlag zou worden afgeleid.
De adviescommissie sprak haar voorkeur uit voor het geheel nieuwe 'Bernheze'-wapen en de daarvan afgeleide vlag.
Het uiteindelijk wapen werd een door de NCWV ingebracht ontwerp van een doorsneden schild met een reüplaat, waarin lijsdoden en een vierblad als bloem, het geheel spiegelend in de Bendenheft van het schild. Dat werd door genoemde adviescommissie gemaendeerd; het vierblad werd vervangen door een lelie, die in laatste instantie door de NCWV werd vervangen door een meer natuurlijk gestileerde lelie/lis. Daarmee ging de adviescommissie akkoord.
Dezelfde weg ging ook het ontwerp voor de uiteindelijk vlag.

Eind oktober voerden de streekarchivaris en de secretaris van de NCWV namens de gemeente overleg met de secretaris van de Hoge Raad van Adel om eventuele knelpunten inzake wapenkening en -beschrijving weg te nemen. Zo werd de omschrijving uiteindelijk overeenvaardigd tot de tekst die in het Koninklijk Besluit staat.
Tijdens de bijeenkomst stelde de secretaris van de Hoge Raad van Adel dat hier geen sprake kon zijn van reüplaten omdat aan niet geen lijsdoden groeien. Datzelfde gold voor de lelie/lis.
De betekenis van dit wapen is als volgt. Bernheze betekent 'grofweg natuurlijke begroeiing aan het water, een situatie die in het middengebied van de gemeente nog voorkomt. De begroeiing is duidelijk: het water is gesympboliseerd door afwisseling van kleuren in de bovenverdenheft van het schild. De kleuren zijn die van het historische kwartier van Maastland, waartoe het gehele grondgebied behoorde.
Conform stelde de gemeenteraad op 22 december 1994 wapen en vlag vast en ging het verzoek om wapenverlening aan Hare Majesteit uit.

Bij K.B. van 27 januari 1995, nr. 95.000785
wordt aan de gemeente Bernheze als wapen ver-
lijsdoddepplanten met twee bladeren en een aar,
schuin kruisgewijs geplaatst en komende uit het
schildhart, en tussens de bovenste en benedenste
planten een gesteelde lis, alles van het een in het
ander. Het schild gedekt met een gouden kroon
van drie bladeren en twee parels".

J.Th.M. MELSSSEN

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Van der Burch (Heusden) (1995, 229-230). Onderzoek in de
archieven van Heusden leverde voorlopig de volgende aanvullin-
gen op. Indien niet anders vermeld zijn de begaafgegevens uit de
periode 1644-1659 afkomstig uit een bewerking van het archief
Hof van Holland (ARA), inv.nr. 4275, van de hand van H.B.
Eldermans.
1. Hendrik Pietersz. van der Burch, scheepsstimmerman, N.H. lid-
maat te Heusden 24 dec. 1626 (met aankekening 'vertrokken'),
begr. Heusden 29 okt. 1645 ('in de kerk, groot geluif', 7 gld.);
huwde te Geertrijem/Geerken Jacobs, dr. van Jacob Reijersz. en
N.M., N.H. lidmaat te Heusden ca. 1627/28 ('...Jacob Reijersdr.
vrouwe van Henrick Pietersz. van der Burch, met attestatie van
Delft'); hij tr. 2e (ondertt. Heusden 25 mei 1628) Sijfjngen Toents,
weduwe van Matheus Gerritsen.
20 sept. 1628: Henrick Pietersz. van der Burch, schipstimmerman binnen
der voorse, stede, oud ontrent 46 jaar, verklaart ter instantie van Heer
Gerritsz. Fos, houthouper tot Amsterdam, verkoop van noords hout (ONA
Heusden, inv.nr. 4000).
7 maart 1635: Gerardi Gerritsz. meercschijpper tot Goornum als princ-
paet ende Henrick Pietersz. scheepsstimmerman met Anthoni Thoms-
hovenet, beide boegers, als boegen ende pncipalen zijn schuldig aan
Jan Jacobsz. scheepsstimmerman tot Delft 1025 gld. over de koop van een
nieuw craweschip (ORA Heusden, inv.nr. 468, fol. 16v0).
23 febr. 1636: Hendrick Pietersz. van der Burch, scheepsstimmerman,
oud 43 jaar, verklaart r.v.v. *Boewen Willensz.*, schijpper tot Bommel dat hij
heeft besield bij *Arifgen Claasz.* scheepsstimmerman buiften de Rotterdamse
poort derzelver stede Delft een nieuw karvateschip, groot 26 lasten, onge-
veer 8 à 9 jaar geleden (ONA Heusden 4001).
27 okt. 1637: *Hendrik Pietersz.* van der Burch, schipstimmerman
ende boeger alhier, is schuldig de somma van 700 gld. over de koop
van een craweschip groot xxvi-3 cas, aan *Willem Aertszen Schoonhoven*
(ORA Heusden, inv.nr. 470, fol. 65).
Kinderen uit het eerste huwelijk (doopboek Heusden begint
1618):
1. Dirck, volgt Ila.
2. Jacob, volgt Ila.
3. Willem, ged. Heusden 4 okt. 1620
4. Reijfer, ged. Heusden 24 dec. 1623.
Ila. Dirck Hendricksen van der Burch, jm, won. Heusden (1637).
tr. 1e Heusden 17 nov. 1637 *Maeriken Wouters*, weduwe van
Gerrit Gerritsen; hij tr. 2e Heusden 23 aug. 1639 *Amcken Dirck*
Wijntrak (*Wijntrak*, *Wijntracq*), jd van Heusden, wrs. dr. van

NL 113 (pp 6)

Voghel

Noordbrabantse Commissie voor
Wapen- en Vlaggenkunde,
T.a.v. de heer J.Th.M. Melsen,
Purmerstraat 14,
5628 HE EINDHOVEN.

UW KENMERK: 89.071
UW BRIEF VAN: 16-11-1989
ONS KENMERK: 0.5-89.11866
BILAGEN: -

VEGHEL, 24 november 1989.

DOORKIESNUMMER: 86218

Gemeentevlag en
gemeentewapen.

Geachte heer Melsen,

Naar aanleiding van uw bovenvermelde brief delen wij u mede dat wij uw
beide rapporten in goede orde ontvangen hebben en ter advisering hebben
doorgeluid naar de plaatselijke Heemkundekring en het Streekarchivariaat.
Wijziging zoals door u bedoeld, heeft uiteraard de nodige (financiële)
konsekwenties.
Mocht hier toe echter besloten worden dan zult u hiervan te zijner tijd in
kennis worden gesteld.

Hoogachtend,

O: M.N.
T: A.H.
C:
Burgemeester en wethouders van de gemeente Veghel.
Namens het college,
de chef van de afdeling Kabinet en Secretariaat,

~~M.G.A.E. van de Nieuwenhuijzen.~~

62

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van 2 december 1994
no. 94.009540
houdende het verlenen
van een wapen

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken
van 23 november 1994, no. BK94/2447, directoraat-generaal
Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken;

Gelezen het verzoek van burgemeester en wethouders van
Veghel van 10 november 1994 tot verlening van een wapen
aan deze gemeente;

Gelet op het besluit van de Soevereine Vorst van
24 december 1814, nr. 32, en het Koninklijk besluit van 23
april 1919, Stb. 181;

Gezien het advies van de Hoge Raad van Adel;

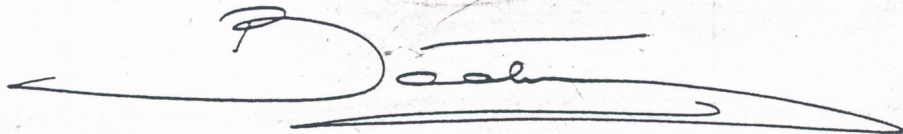
HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN

Aan de gemeente Veghel een wapen te verlenen, waarvan de
beschrijving luidt als volgt:

"In sabel een schuinkruis, geblokt van keel en zilver.
Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren
en twee parels."

Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de
uitvoering van dit besluit.

17. Gravenhage, 2 december 1994.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE PLV. SECRETARIS-GENERAAL VAN HET
MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN.

Gemeente

VEGHEL

NB

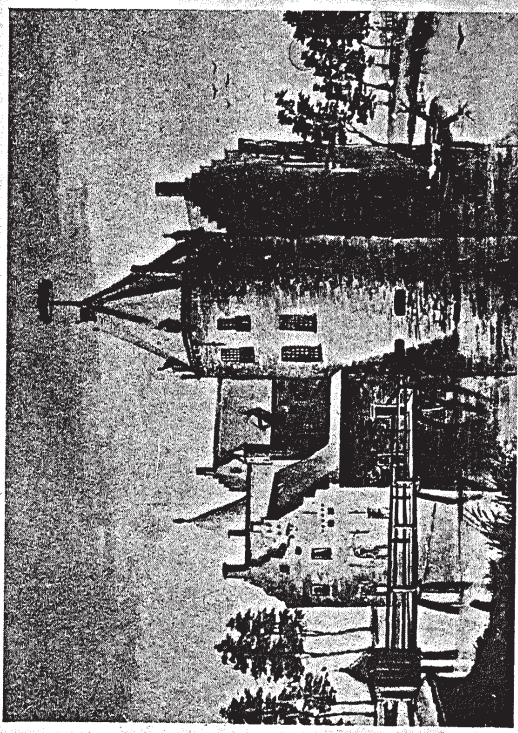
K.B. 2 december 1994, In sabel een schuinkruis, geblokt van keel
nr. 94.009540 en zilver. Het schild gedekt met een gouden
kroon van drie bladeren en twee parels.

Diploma
9 juni 1995

f 575

VEGHEL
in de loop der tijden

een manuscript van
Dr. A.P.M. Meuwese I

dat ze hun best zouden doen van alles tot laste van de gemeente te brengen; dan ik vind mij zeer bedrogen, 't is een harde zaak voor mij, foeij het schreeuwt in de hemel."

Toen het accoord tot stand was gekomen, 13 april 1764, schreef de advocaat aan de Jong:

"Ik feliciteere U W.E. en de gemeente, dat deze zake bij accoord is geejndigt, 't gene veele moeite en ontzaggelijke somme gelts spaart", en verder: "ik moet waarlijk beide partijen feliciteren evenals of zij ijder het netelig proces gewonnen hebben". X)

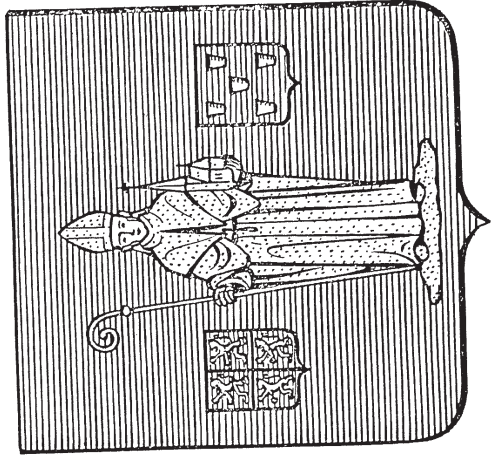
De toestand, zoals hij door het accoord van 1764 in Eerde bevestigd is, duurt daar nog voort. Als men er ooit verandering in wil brengen, moet men dat niet doen door middel van procedure, immers dan zouden de woorden van advocaat Van Son over de onoplosbaarheid van het geschil wellicht opnieuw bewaarheid worden.

Par. 2. Het wapen van de gemeente Veghel.

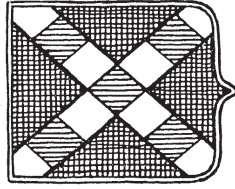
Een wapen heeft de gemeente Veghel gekregen in het jaar 1817, toen bij machtiging van de Koning door de Hoge Raad van Adel aan alle gemeenten, die erom vroegen, een wapen werd toegekend. Het wapen van Veghel is vermoedelijk ontworpen door de Secretaris van de Hoge Raad van Adel, de Wacker van Zon. Deze gaf het toen de volgende door hem ondertekende beschrijving mee:

"Het wapen is van Lazuur (d.i. blauw) beladen met een Bisschop, gemijterd, gestaafd en houdende in zijn linkerhand een kerk, alles van goud, ter wederzijde een schild van Lazuur, het eerste beladen met vier leeuwen van goud, en het tweede beladen met vijf kroesen mede van goud".

Zeer duidelijk is, wat de vier leeuwen betekenen op een der x) In het archief van Veghel Afd. II B no. 51-57 zijn zeven bundels stukken betreffende procedures en geschillen tussen Veghel en St. Oedenrode, hoofzakelijk rakende de jurisdictie over Eerd' -deert de 17e eeuw.

Wapen van de gemeente Veghel

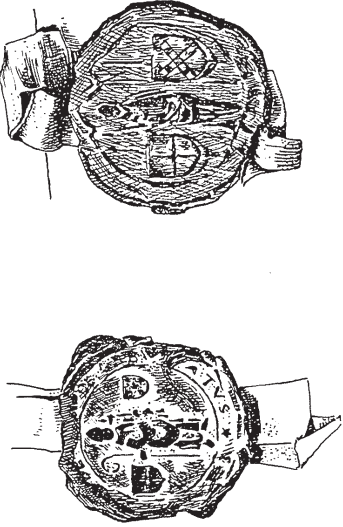
uitgewerkt detail van het rechter zegel

schilden naast het beeld van Sint Lambertus. Die leeuwen zijn het wapen van de Hertogen van Brabant, die sinds Hertog Jan I vier leeuwen in hun wapen voeren. Het hertogelijk wapen op het gemeentewapen van Veghel duidt aan, dat het dorp oudtijds bezit van de Hertog geweest is. Eerst in 1566 is Veghel tezamen met Erp door de Koning, die in de plaats was getreden van de Hertog, als een heerlijkheid verpacht. Pachter van de heerlijkheid werd joncker Walraven van Erp de Oude. Toen is op het schepenen zegel naast het beeld van St. Lambertus het wapen van de heren van Erp gekomen. Dit wapen van Erp bestond uit het St. Andreas-kruis, twee dwars over elkaar liggende balken in de vorm van de Griekse chi X. Op de balken lagen blokken afwisselend van zilver(wit) en rood. Dit wapen vindt men sinds 1566 op het zegel der schepenen van Veghel. Gewoonlijk staat er op de kruising der balken een rood blok, dan volgen op de dwarsbalken vier blokken van zilver(wit) en daarna vier blokken van rood, zodat er, het middelste blok meegetrekkend, in het wapen van Erp vijf blokken van rood komen, deze staan op de plaats, waar de Secretaris van de Hoge Raad van Adel zijn vijf kroesen geplaatst heeft.

Hoe is die Secretaris ertoe gekomen om daar vijf kroesen of bierpotten te plaatsen? Zeker er zijn in Veghel, zoals in de meeste dorpen, enige brouwerijen geweest, ook in Veghel waren er twee brouwerijen, een stond op Frisselstein buiten de gracht. Maar uit niets blijkt, dat die brouwerijen zo belangrijk waren, dat daarom een bierkroes in het gemeentewapen moest staan. Van de brouwerij op Frisselstein wordt gezegd, dat ze slechts een redelijke opbrengst gaf.

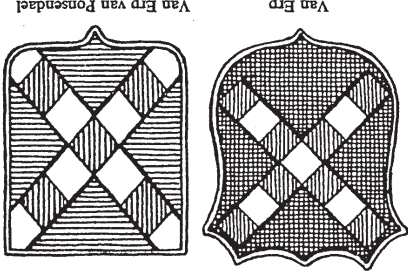
Het is waarschijnlijk, dat de Secretaris van de Hoge Raad van Adel, toen hij het gemeentewapen van Veghel ging ontwerpen, een oud zegel van de schepenbank tot voorbeeld heeft genomen. Ter vergelijking zijn hierbij geplaatst twee schepenzegels uit de 17e eeuw. Op beide ziet men vijf donkere blokken (in de heraldiek: rood). Die blokken moesten eigenlijk ruiten zijn, maar dikwijls zijn die ruiten zeer onduidelijk aangegeven en lijken het blokken, zoals op het eerste van de beide zegels.

Het is mogelijk, dat de ontwerper van het wapen in die blokken, zo onduidelijk getekend, naar een betekenis gezocht heeft, en er kroesen in heeft gezien. Ik kan geen andere reden vinden, waarom hij vijf kroesen in het gemeentewapen van Veghel geplaatst heeft.

schepenzegels van Veghel uit de 17^e eeuw

gekomen, die zich Van Erpe noemde. Leden van deze familie treffen we spoedig na 1200 aan als schepen in Den Bosch. Buikens' noemt o.a. Gerlacus van Erp, ridder en schepen in 1233, 1234; Godeschate van Erp in 1235; Jan van Erp in 1247, 1248, 1250; verder in 1279; Gerlacus in 1285; Jan in 1290; en na hen verschillende anderen. Godefridus in 1279; Gerlacus in 1285; Jan in 1290; en na hen verschillende anderen. Het wapen van de familie was een St. Andreas-kruis met ruiten van zilver en rood die, naar uit hun zegels blijkt, allen het wapen van de familie Van Erpe voerden. Van Erp van Ponsendaal had hetzelfde St. Andreas-kruis op een blauw veld (de op een zwart veld; het helmstuk was gewoonlijk een wolfskop. Alleen de familieiak [Escaille p. 3].

Dat de familieiak Van Erp van Ponsendaal een blauw veld had, wordt ook gezegd door Philips, baron van Leetdael: 'Deese familie, Van Erp van Ponsendael, al verstorven sijnde, voerden voor hun wapen den sautoit oft cruys gheleyck Erp in eenen schilt van lasuer oft blauw; op den timber twe vleugelen ende tusschen twe eijseren hantschoenen.' Ik geef hier en op pag. 21 enkele schepenzegels, gekozen uit 10 schepenzegels van de familie Van Erp, die Verreijt en Juten afdrukten in *Taxandria* VII (1900) p. 124 vlg. 1 is het zegel van Walraven van Erpe, schepen in 1369 en 1379, 2 een zegel uit de XVIIe eeuw, van Wilhelmus van Erp, schepen in 1581, 1585 en 1586.

¹ *Trophées du ducht de Brabant II. Beschrijving der Meierij van 's-Hertogenbosch.*

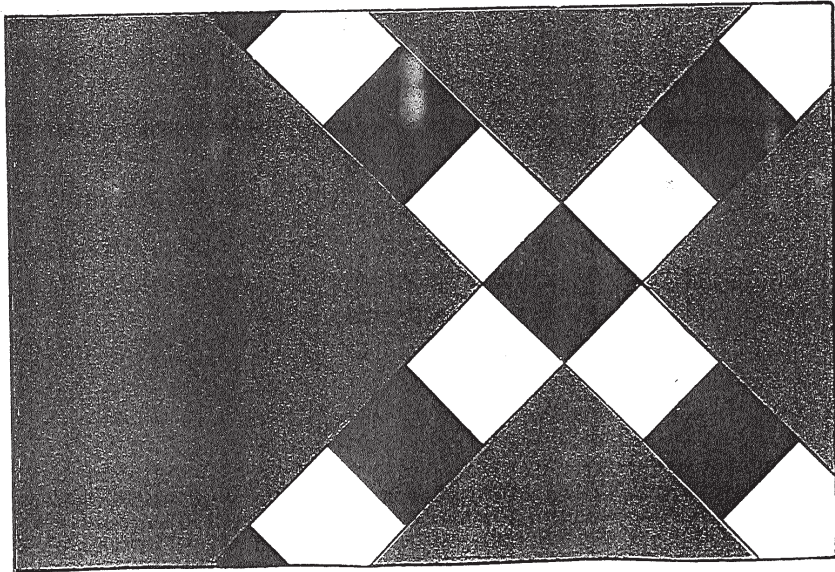
Bron: Erp, gemeente en parochie, door Dr. A.P.M. Meuwese oud pastoor van Erp, 's-Hertogenbosch 1955.

De twee andere een ander embleem van Leonius van de familie Van de op de familie Ro heet de zoon van

Dat de familie V bewezen door he van de Hertog van *Fundatrix de Je* In die lijst van l. Velen van dat ge in Erp woonden had het goed La Erpe, die bezat huizen' (ib. p. 19 die de goedere (ib. p. 223). Steeds zien we Hertogin Johann aan de gemeente Lucaszoon van E worden talrijke worden talrijke *Bosch protocol* R. betaald worden :

¹ *Schepenprotocol* Zo Gerlacus, zot (Galesloot p. 85). te St. Oedenode, Boelhar te St. Oed leenman was van Urenhoude bij St. land bezat, die ger

Omschrijving: rood met een rechthoekig schuinkruis, geblokt van zwart en wit, waarvan de hoogte der armen een vijfde deel van de hoogte van de vlag van de vijfde deel van de hoogte van de vlag bedraagt en waarvan het snijpunt der armen op een derde van de lengte van de vlag ligt.

Raadsbesluit: 27 oktober 1994.

Advies H.R.V.A.: 8 november 1993, nr. 93/208-24